

L'AMIC PEP BALAGUÉ

Petites cròniques de mort i de dol

Els tres homenots

Surten de la taberna i agafen per la seva dreta, cap a la Ronda Sant Antoni. Forts, corpulents, despitragats. Són homes fets, suficients i se senten conqueridors de l'espai que van trepitjant. Parlen fort, riuen, i amb els braços separats del cos avisen de que van per feina. Les nostres mares dirien d'ells: “Semblen descarregadors del moll”.

Al tombar passen per davant de la font, travessen el carrer Villarroel, hi ha molt poc trànsit de vehicles la majoria dels quals és encara de tracció animal. De tramvies sí, des d'aquí on estan poden veure cent metres més avall el vintinou sempre donant voltes. Passen per davant dels quatre arbres que hi ha al xamfrà i junt a l'últim hi veuen un grup de xicotets. No en fan ni cas, una passa més i retroben el carrer Floridablanca.

Els noiets deuen tenir disset o divuit anys, són sis i están contents perquè són joves i estan junts. Tots ells, però, tenen un estigma; són –sempre seran- nens de la guerra i sempre recordaran el xiulet de les bombes quan queien des de l'avió.

L'Eixample

Amb el plànol a la mà hi veiem carrers verticals que van de mar a muntanya, com Villarroel, i altres amb orientació d'esquerra a dreta, com Floridablanca. Uns es

creuen amb els altres; a cada creument generen una cruïlla i a cada cruïlla quatre xamfrans. Al xamfrà que mira al nord no hi toca mai el sol. En el nostre cas allí hi tenim una font. Un altre dels xamfrans és lloc de trobada per als nois mentre que per a les noies ho és l'oposat i encarat al dels xicots.

Totes aquestes criatures, les noies discretes i els nois ben eixelebrats, han nascut i viuen a menys de cent metres de la cruïlla dels nostres dos carrers. Són infants que, just acabada la guerra, tenien deu anys, any més any menys, i tenien el permís dels seus pares per anar a jugar al carrer però sempre sense baixar de la “acera”.

La diàspora

Els tres homes acabaven de passar prop nostre. Nosaltres erem com uns sis o set. En Pep Balagué d'esquena contra l'arbre, els altres davant seu,. Ell és el que semblava més civilitzat doncs tenia una aparença més correcte.

En un grup de bordegassos d'aquesta edat sempre s'hi troben alguns pallassets disposats a fer gresca. Així és que dos dels nostres, quan els homes s'havien distanciat uns quinze metres, els van fer mofa amb una imitació grotesca, tan mímica com de la parla. Jo hi era, varem riure tots creient que no se n'adonaven, però sí que s'havien donat compte de la cosa i... Alerta! Es van aturar, van canviar breument unes paraules i ara venien cap a nosaltres.

Com el tret de sortida en una carrera esportiva però amb els atletes dispersant-se en direccions ben diferents. Com un eixam de mosques espantades: Va ser una diàspora. Jo vaig córrer cap a la font però abans d'arribar-hi vaig girar el cap. El torra-collons del Pep, tossut i orgullós, s'havia quedat amb la mateixa postura sense moure un sol múscul, i ara estava parlant amb els homes amb la cara molt sèria.

Que fem? Poc a poc tots vam anar retornant a l'arbre.

Poc hi varem fer. Se suposa que el Pep ja havia dit el que havia de dir. Ells ens havien escridassat a gust i ara marxaven rient i posant cara de perdonavides.

L'arbre

“A dos quarts de deu a l'arbre i a les deu a l'Havana”. De tot allò d'aquells nois ja han passat més de quaranta anys i alguns d'ells, els que havien conservat l'amistat, es proposaven ara, al cap de tant de temps, reagrupar a tots els membres de la colla. Es van posar en joc antics llistats telefònics i d'una manera o altra, es va enviar la convocatòria. Era una proposició per trovar-nos a l'arbre i després anar a sopar a l'Havana.

Un nombrós grup d'homes amb els cabells grisos va arribar a l'arbre. Algún d'ells potser ja era avi. Després a l'Havana soparien i datarien l'esdeveniment amb un 30/10/1986 al dors de la foto d'aquell primer sopar. Acordarien instituir anualment successius sopars i aquestes trobades perdurarien durant uns vint-i-cinc anys.

En aquestes reunions les converses solien girar sobre qüestions pròpies de la colla, com els sobrenoms en que ens anomenavem: Al Sants, perquè vivia a Sants (ell era l'únic que no vivia al barri), al Sombra perquè llegia les novel·les de “La Sombra”. A altres els hi haurien suprimit una sil·laba del seu nom com, per exemple, al Tala o al Ventu.

Un dels vespres de “a dos quarts de deu a l'arbre i a les deu a l'Havana” un home giraria per la fàbrica de cerveses Moritz, travessaria el carrer Casanovas, encararia la Sala Price i el local dels billars... però atenció: Tots aquests llocs ja no existeixen i aquest home reconeixeria la

veritat; “ja no existeixen”. Ara al seu lloc hi havien edificis nous sense memòria i això li faria sentir una gran tristesa.

Estaria arribant a l’arbre. Abraçades, rialles. Ja passarien de les deu i tot el grup faria cap a l’Havana.

L’Havana

És el bar on, al sortir del Gimnàstic Barcelonès, hi anavem a prendre un got de llet en lloc d’una cervesa per així estar més forts i saludables. Teniem divuit anys. Deu ser per nostàlgia que ara cada encontre anual el celebrem en aquest bar-restaurant del carrer Lleó.

Parlem d’en Balagué: De sempre ell havia tingut unes expressions molt personals, com comprovem ara en un d’aquests sopars quan algú li comenta allò de l’aventura a la cova Simanya i ell, amb un somriure sornaguer i a la vegada protector, entona el seu “sí” tan propi: Suau, llarg, on la vocal és més una “e” que no pas una “i”. I no diu res més, com si fos inútil insistir en el tema.

A les sobretauls, la gent canvia de cadira i es formen grupets que parlen de tot una mica. Alguns encara fumen, la majoria només prenen café. N’hi ha un que té la inoportuna pensada de portar la conversa cap el gran disgust que comporta la mort d’un fill. Un altre, en lloc de donar un gir a la cosa, ho empitjora i diu que el Sombra d’això en sap un bon tros. Ell, diu que sí, que el seu fill el van perdre quan tenia vintitrès mesos. Un altre inconscient diu que en Pep Balagué també va patir la mort del seu Guillermo. Ell entona el seu “sí”, suau, més una “e” que una “i”, no somriu, s’aixeca i s’en va cap els que estan a l’altre extrem de la llarga taula.

El tanatori

Ell ja no condueix, la seva vista està cada vegada pitjor. Trucarà a l'amic i li demanarà que tregui el Rover i que el reculli. Tots dos estan a quatre passes dels noranta, per més que el qui conduirà, prim i àgil, encara seria capaç de quedar força bé en una pista de patinatge. Però és prudent i creu que a certa edat cal ser assenyat. Conduirà amb seguretat i sense abusar de l'accelerador.

Collcerola els queda bastant apartat, hi haurà temps per parlar de l'actualitat política: Puigdemont promet el Referéndum i Rajoy diu que mai a la vida això succeirà. També parlaran de l'escola estatal on es van conèixer quan tenien deu anys, acabada la guerra civil.

El sepeli d'en Balagué serà l'endemà. Avui, al tanatori només hi trobaran les seves filles . Parlaran llargament del pare i quedarà espai per recordar la sobtada pèrdua del germà gran, el Guillermo, que va morir molt jove. Una de les filles puntualitzarà que va morir al 1977 i que ell ara ja en tindria seixanta. En Guillermo estava predestinat a ser el tercer Balagué de la dinastia d'aquests llibreters d'antic.

Al retorn l'amic prudent comentarà que està entristit per la mort d'en Pep Balagué i que també ha quedat afectat per la història del primogènit, de la qual en desconeixia els detalls. I el curt de vista l'hi dirà: “Algún dia t'explicaré com vaig viure el cas d'en Guillermo”.

Seguidament la conversa derivarà cap a la colla de Villarroel-Floridablanca. El que conduïa hi pertanyia doncs era nascut allí. Els dos havien continuat l'amistat després de

deixar l'escola i, al cap d'uns tres anys, –ja en tenien disset– el prudent va presentar aquests seus amics de la colla al curt de vista.

Mentalment, cap endins i sense parlar, el de les ulleres gruixudes pensarà que molt d'allò que conforma la biografia d'una persona, en ell s'havia produït degut a l'amic que ara tenia al seu costat. Al ingressar a la colla, aquelles noves relacions havien aportat noves vivències i també una etapa important a la seva vida.

Però a l'amic només li dirà: “Si no fos per tu mai hagués conegut al Pep Balagué”.

En Guillermo

M'hi vaig posar molt dora. Havia d'acomplir una comanda de Sandoz; un anunci per a un dels seus productes farmacèutics. L'endemà els hi havia de lliurar els originals i encara em quedava bastant treball per fer. Aquesta nit no podria dormir gaire.

Al cap de cinc hores necessitava un descans, vaig encendre una cigarreta i vaig posar la ràdio. Emitien un comentari sobre els set prohoms que estaven redactant la “constitución española” i això prou que m'interessava però inconscientment la vista se m'havia posat sobre l'agenda en la que hi destacava una nota; “trucar a Guillermo”. Era el fill d'en Pep Balagué. Aquest xicot als vint anys ja portava la secció dels llibres antics i dels exemplars de bibliòfil, mentre que el pare atenia la part dels gravats antics. Un jove excel·lent. M'havia d'avisar quan trobés el volum que jo li havia demanat i d'això ja feia dies. El rellotge marcava la una, encara el trobaria. Vaig marcar el número, una veu femenina: “Balagué, digui” -era la filla d'en Pep-, i jo; “per favor, posa'm amb el teu germà”.

Un silenci i després en veu baixa i amb paraules entretallades; “escolta...en Guillermo... tu no...” La noia m’estava donant una notícia terrible i alhora s’excusava per no haber-nos comunicat el trist esdeveniment: Un fatal accident de circulació. Feia nou dies. D’això jo me’n assabentava ara. Per mi era com si, ara, ell estigués morint davant meu.

No consto a la llista de clients, segurament estic a la d’antics amics i aquest llistat hauria quedat oblidat. El cas és que no vaig poder estar al costat de l’amic i no el vaig poder abraçar en aquell moment. Ell va notar la meva absència? Jo hagués volgut ser-hi.

Al preguntar pel pare; la filla m’explica que ell diu que ho està superant, que s’ha aferrat a la feina a fi d’estar del tot ocupat i que passa a la botiga més hores que ningú. Vaig suposar que ella l’informaria de la meva trucada.

A un quart de cinc jo entro a la llibreria d’en Pep Balagué. Des del fons de la rebotiga m’arriba la seva veu que intenta ser animosa i que em diu: “Sabia que vindries!”.